

New Species of *Campanula* from Iran

Nový druh rodu *Campanula* z Íránu

Jiří Ponert

PONERT J. (1972): New species of *Campanula* from Iran. — *Preslia*, Praha, 44 : 50 — 51. — The author describes and sketches a new species in the genus *Campanula* (*C. faucium* PONERT) from the northern part of Elborz-mountains. Classical habitat is typical by its steep calcareous rocks in canyon at 4100 feet above-sea-level. Characters that are of diagnostic value (against *C. odontosepala* BOISS.) are erect flower stalks and calyx lobes five times longer than calyx tube. — *Batumi Subtropical Botanical Garden, Academy of Sciences of Georgian S.S.R., U.S.S.R.*

In northern Iran, in Elborz-mountains, to the north of their main mountain-range, we can find very deep canyons in the calcareous rocks. Slopes of these canyons are rocky, shady and sometimes humidified, covered by herbs, grasses and mosses. Some of the species growing there are typical for the higher above-sea-level, so that we can estimate these canyons as dealpine habitats. The parts of rocks which are permanently humidified by water are inhabited by *Adiantum capillus-veneris* L., *Centaurium umbellatum* GLIB. and *Agrostis planifolia* C. KOCH. *Ficus carica* L. together with *Rubus* sp. grow on the bottom of steep slopes.

During my field work in Iran in 1970 I have observed, sketched and identified the colour *in vivo* of interesting *Campanula* at such habitat, and collected its herbarium specimen; it is recently described as a new species.

Campanula faucium PONERT is immediately accompanied by *Allium* sp., *Parietaria* sp., *Viola* sp., *Arenaria* sp., *Melica hohenackeri* BOISS., *Poa nemoralis* L. and some mosses.

Campanula faucium PONERT sp. n.

Herba perennis, sparse caespitosa, caulibus erectis vel adscendentibus, incurvis, usque 0,6 m altis, glabris, simplicibus, foliosis. Folia tenera, omnia petiolata — superiora cum petiolis 0,6 cm longis, media cum petiolis 1,5 cm longis, inferiora quae tempore florendi viva sunt cum petiolis 3 cm longis (infima tempore florendi emortua) — ovata, acuminata, laminae usque 8 cm longae, duplicato dentato-crenatae, ad marginem breviter ciliatae, basi rotundatae sed ad petiolum breviter decurrentes (ferme 3 mm), pars abaxialis foliorum superiorum cum nervis breviter subpatule pilosis, pars corum adaxialis ad margines laminarum densius breviter adpresse pilosa, alio loco laminae utrimque subglabrae vel puberulae (saepe 10—50 pili breves adpressi per cm²). Tertia pars caulium superiorum cum floribus erectis solitariis in axillis foliorum, sed flores in axillis summis desunt. Pedunculi floriferi circiter 7 mm longi, tubus calycis turbinato-semiglobosus saepe 2 mm (1,5—3 mm) longus, lacinae calycis saepe 10 mm longae lineares, oblique retro tendentes, raro vel sparse dentatae, cum marginibus setuloso-denticulatis (per linsam!), setulis erecto-patulis saepe ad apicem versus incurvatis. Corolla anguste campanulata, pallide violacea (in vivo: „Hyacinth Violet 40/3“ secundum R. F. WILSONI „Horticultural Colour Chart“), circiter 2,5 cm longa cum lobis tubo duplo brevioribus, faux corollae barbata.

Holotypus: Jiří Ponert, Iter Iranicum, Pakistanicum Afghanisticum-que 1970 : No. 38445/1. Iran borealis. Montes Elborz, pars borealis. 23 km ab Marzan-abad meridiem versus. Fauces inter montes calcareos. Saxetum calcareum, muscoso-herboso (incl. *Allium* sp., *Parietaria* sp., *Viola* sp..

Arenaria sp.) — graminosum (*Melica hohenackeri* BOISS., *Poa nemoralis* L.), occidentale. 1250 m supra mare. 25. VII. 1970 legit J. PONERT. Typus in herbario Horti botanici Batumensis conservatur.

Differentia specifica et affinitas: *Campanula faucium* PONERT habitu, foliorum corollarumque forma *Campanulae odontosepalae* BOISS. similis, a qua pedunculis floriferis erectis et laciniiis calycis tubo calycis quinques longioribus differt.

Etymologia: nomen *Campanulae* secundum stationem typicam speciei electum est.

SOUBŘN

Na základě terénního studia a vlastních sběrů autor popisuje a vyobrazuje nový druh rodu *Campanula*. *C. faucium* PONERT. Stanoviště klasické lokality je význačně strmými vápencovými skalami v hluboké soutěsce vyhloubené potokem směřujícím ze severoíránského pohoří Elborz do Kaspického jezera. Od podobného druhu *C. odontosepala* Boiss. se nově popisovaný druh liší přímými květními stopkami a kališními cípy pětkrát delšími než kališní trubka.

Received February 5, 1971
Recenzent: J. Soják

See also plate IV. in the appendix.

H. Walter:

Vegetationszonen und Klima

Kurze Darstellung in kausaler und kontinentaler Sicht

Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 1970, 244 str., 78 obr., cena brož. 12,80 DM. (Kniha je v knihovně ČSBS.)

Měli jsme příležitost již dříve recenzovat v tomto časopise dva svazky kompendia prof. WALTERA „Die Vegetation der Erde in öko-physiologischer Betrachtung“. Tyto rozsáhlé příručky popisují v moderním pojetí rostlinstvo Země a staly se nepostradatelným zdrojem poznatků pro odborníky. H. Walter nezůstal nic dlužen ani studentům, kteří často vyžadují zkrácený výtah hlavních poznatků a jejich přehledné srovnání na malé ploše. Tímto přehledným výtahem, a tedy i učebnicí v nejlepší smyslu je recenzovaný titul. Opírá se o velké zkušenosti — pedagogické i badatelské — autora, který působil v mnoha zemích světa a měl příležitost studovat všechny hlavní rostlinné formace světa. Vedle těchto poznatků z autopsie jsou v knize využity i nové geobotanické a ekologické údaje z literatury.

V úvodní kapitole jsou popsány květenné říše, problém závislosti rostlin na prostředí, otázka konkurence ve společenstvech, struktura a funkce ekosystémů, klimatické zóny i vegetační zóny Země a vegetační výškové stupně v horách. V této obsažné kapitole (asi 30 str.) je esence Walterovy geobotanické teorie, tak jak se u něj formovala po dobu asi 40 let. Jejím hlavním znakem je organické spojení hlediska zeměpisného s hlediskem ekologickým, případně fyziologickým a důsledné domyšlení kauzální vazby činitelů biotických i abiotických.

V dalších kapitolách jsou pak probírány hlavní biomy Země: tropický vždyzelený les, vegetace tropické zóny s letními dešti, subtropické pouště a polopouště, tvrdolistá vegetace zóny se zimními dešti, nemorální zóna s opadavými lesy, aridní vegetace mírného pásu, boreální jehličnaté lesy, arktická tundra a alpská vegetace pohoří. Každá ze speciálních kapitol je rozvržena v samostatné osnově, přizpůsobené nejlépe příslušné problematice. Téměř vždy je analyzováno makroklima pomocí klimadiagramů a ekofyziologické adaptace rostlinných edifikátorů na toto makroklima. V popisech jsou vždy vyjmenovány hlavní taxóny reprezentující příslušný vegetační typ. Stavba porostů je dobře zachycena na vybraných fotografiích a pérovkách. Nechybí některé odkazy na důležité a aktuální otázky spojené s osídlením a hospodářskou činností člověka.

Tato malá učebnice o velkém tématu poslouží jistě všem, kdo nemají čas nebo příležitost studovat objemné příručky nebo sledovat nepřehlednou literaturu časopiseckou.

J. Jeník

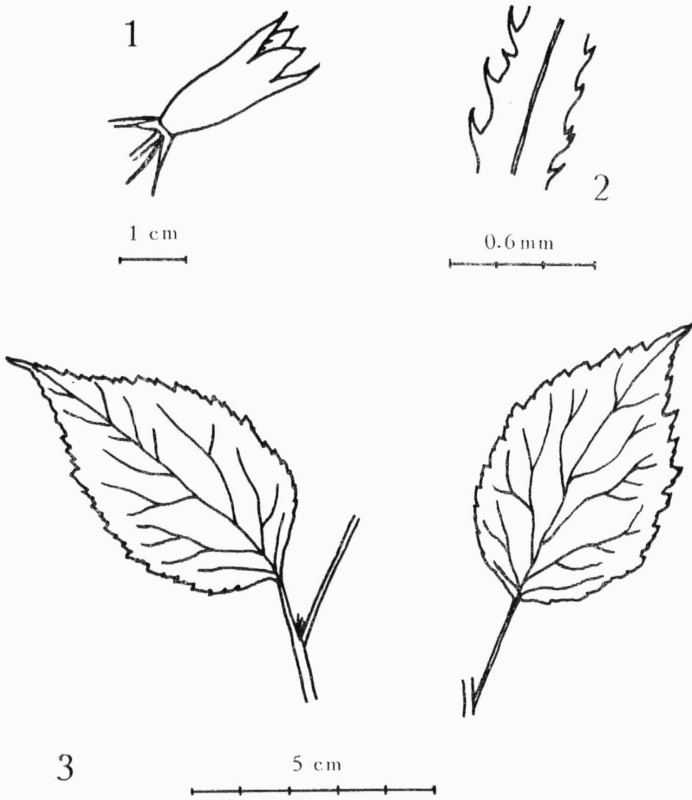

Fig. 1.—3. — *Campanula faucium* PONERT (holotypus!); 1: flower in vivo; — 2: setulose — denticulate margin of sepal; — 3: leaves of the flowering stems. — Del. J. PONERT.

J. Ponert: New Species of *Campanula* from Iran